

سهلاحهدين - ههولير

Salahaddin University

كۆليژى پەروەردەى جەستەيى و زانستە وەرزشيەكان

بابەت: وەرزشى مەلەوانى

قۇناغ : سىيەم

م.د شەنگەسليمان عمر

2023-2022

ھۆکارە کاریگەرەکانى لەسەر پرۆسەى فيرکردنى مەلەوانى :

لە زۆربەى ولاتان دايك و باوكەكان ھەول دەدەن كە مندالەكانيان فيرى مەلەوانى بكەن ، ھەنديكيان سەركەوتوو دەبن لە كارەكە و ھەنديكيان بى ئەنجام ، ھۆكارەكانى بى ئەنجامى و سەرنەكەوتن پەيوەستە بەكارىگەر بوون ريگرەكان لەبەردەم مندالان كە ھەردوو ھۆكار ريگرن لەبەردەم فيربوونيان ، بۆ ئەوھى ھەم دايك و باوك ھەم راھينەر و مامۆستا نەكەونە ئەم ھەلانە كە دواتر نەتوانن خويان لى رزگار بكەن پيوستە لەسەريان ھۆكارە كاريگەريەكانى سەر پرۆسەى فيربوون شارەزابن لەوانە (ھۆكارى دەروونىەكان ، ھۆكارە فيسيۆلۆژىەكان ، ھۆكارە فيزيايىەكان) بە ھەردوو لايەنى ئەرينى و نەرينى بۆ ئەوھى سوود لە ھۆكارە باشەكان وەربگرن و خۇبپاريژن لە ھۆكارە ناباشەكان لەبەرامبەر مندالەكانيان .

۱-ھۆكاری دەروونی :

ئەو ھۆكارانەيە كە لە ھۆشى فيرخوازدان يا پەيوەستن بەمەيل و ئارەزووەكان منداڤ و ئەوانەي تازە فيردەبن و ويئاكردى وەرزشى مەلەوانى لەبىر و ھۆشيان كە لەمانەي خوارەوە خۆي دەبينئيتەوە :

اُترس: برىتية لەبارى دەروونى ئەو كەسانەي دەيانەويٹ فيرى مەلەوانى ببن ئەويش بەھۆي ئەوەي كە مەلەوانى نازانن يا پيشتر رووداوى خنكانيان بينيوە يا بيستووە لە ريگا ئەو چىرۆك و سەرگوزشتە ناراست و نادروستانەي كە لەباوانىەوە بويان دەگيڤدرئيتەوە بۇ ترساندنيان و دورخستنەوەيان لە ئەنجامدانى مەلەوانى لەزى و كەناراوەكان و دەرياچە و مەلەوانگەكان بەبيانوى نەبوونى ھۆكارى پاراستن و سەلامەتى ، لەلايەكى تر ناشارەزاييان لەمەلەوانى وا دەكات كە بەشيكى زۆر لە گەنجان دووربەكەونەوە لەمەلەوانى ، لەلايەكى تريش نەبوونى پرۆگرامى خويئندنى مەلەوانى لە قوتابخانەكاندا .

ب- نەبوونی ئارەزوو :

بارىكى دەرونيە تايبەتە لەلايەن مندا لانە سەرھەل دەدا و پەيوەستە بەچەند ھۆكارىكى تر لەوانە:

۱- ھۆكارى كۆمەلايەتى: بەشيكى زۆر لە خانەوادەگان بەپيى چەند داب و نەريتىك كە دوورە لە شارستانىەت و پيشكەوتنى سەردەميانە مەلەوانيان حەرام و قەدەغە كەردووە لەسەر مندا لەگانيان.

۲- ھۆكارى ئابوورى: بەھۆى گرانى لەنرخى بەشدارى كەردن لە مەلەوانگەگان و كەپنى كەل و پەلى وەرزشى زۆر كەس ناتوانيت مندا لەگانى ببات بۆ فيركەردنى مەلەوانى لەئەنجامدا رپژەى ئەو كەسانەى مەلەوانى نازانن بەرز دەبيتەوہ .

۳- ھۆكارى گيانى: بەشيكى زۆر لە خەلكى پييان وايە دەبيتە ھۆى دەرخستنى لاشە بەتايبەتى لاشەى ئافرەتان لەبەرەمبەر خەلكى ئەمەش لەرووى كۆمەلايەتى و داب و نەريت و بنەما ئاينەگان رەتكراو تەوہ، بەلام ئەگەر چا و بەفەر موودەگانى پيغەمبەران (د.خ) و سەر كەردە پيشوہەگان دا بەخشيئەنەوہ دەبينين مەلەوانى رۆلئيكى گرانگى گيئراوہ لە دروست كەردنى نەتەوہگاندا .

۴- ھەستى بيستن و بينين: ھەر چەندە ئەم دوو ھەستە لە بەشى فيسيۆلۆجى مرؤفن بەئام لە ھەمان كات كاريگەرى دەرونى بۆ ئەو كەسانە دروست دەكەن كە لە كاتى فيركەردنيان داوايان ئى دەكرپت كە ھەناسەيان رابگرن و سەرئا و بكەون و چاوەگانيان بكەنەوہ، بەھۆى پالەپەستۆى ئاو و بوونى مادەى كلۆر لە ئاو كەدا چاويان سوور ھەلدەگرپت و ئاستى بيستنيان كەمتر دەبيتەوہ بە ھۆى مانەوہى تەنۆكە ئاو لە گيئەگان، ئەوہش ترس و دلەراوكى يان بۆ دروست دەكات وا دەزانن كە ئەم دۆخە لە سەريان لاناچى كە لە راستيدا ئەم دۆخەى چا و سوور بوونەوہ و گران بيستەنە تەنھا چەند كاتر ميئرئيكى يەكەم ھەستى پيدەكرى و دواتر ناميئى.